CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
JULIANE KOKOTT
prezentate la 18 septembrie 2007 [1]

I — Introducere

1. Odată cu aderarea, la 1 mai 2004, a zece noi state membre, dreptul comunitar în vigoare, acquis-ul comunitar, a fost extins și asupra acestor state. Cu toate acestea, părți importante ale acestui acquis au fost publicate cu întârziere considerabilă în cele nouă noi limbi oficiale în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Deoarece Skoma-Lux s.r.o. (denumită în continuare „Skoma-Lux") ar fi încălcat, după aderarea Republicii Cehe, dar înainte de publicarea în ediția specială în limba cehă a Jurnalului Oficial, normele de drept vamal comunitar aplicabile, autoritățile vamale cehe i-au aplicat sancțiuni. Curtea de Justiție trebuie să clarifice în ce măsură asemenea reglementări sunt opozabile particularilor înainte de publicarea în limba acestora.

1 — Limba originală: germana.

II — Cadrul juridic

2. Publicarea dreptului derivat este reglementată, în principal, de articolul 254 CE. Alineatul (2) al acestuia, relevant în cazul de față, prevede:

„Regulamentele Consiliului și ale Comisiei, precum și directivele acestor instituții care se adresează tuturor statelor membre, se publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Acestea intră în vigoare la data pe care o prevăd sau, în lipsa acesteia, în a douăzecea zi de la publicarea lor."

3. Articolul 4 din Regulamentul nr. 1 al Consiliului din 15 aprilie 1958 de stabilire a regimului lingvistic al Comunității Econo-

mice Europene [2] reglementează regimul aplicabil limbii folosite:

„Regulamentele și alte texte cu aplicabilitate generală se redactează în cele douăzeci de limbi oficiale.”

4. Articolul 2 din Actul privind condițiile de aderare la Uniunea Europeană a Republicii Cehe, a Republicii Estonia, a Republicii Cipru, a Republicii Letonia, a Republicii Lituania, a Republicii Ungare, a Republicii Malta, a Republicii Polone, a Republicii Slovenia și a Republicii Slovace și adaptările tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană [3] (denumit în continuare „Actul privind condițiile de aderare”) prevede că dreptul comunitar se aplică, de regulă, începând cu data aderării, 1 mai 2004, pentru noile state membre:

„Începând cu data aderării, dispozițiile tratatelor originare și actele adoptate înainte de aderare de instituții și de Banca Centrală Europeană sunt obligatorii pentru noile state membre și se aplică în statele membre respective în condițiile prevăzute în aceste tratate și în prezentul act.”

5. Articolul 58 din Actul privind condițiile de aderare reglementează regimul lingvistic și publicarea:

„Textele actelor instituțiilor și ale Băncii Centrale Europene adoptate înainte de aderare și care au fost redactate de Consiliu, de Comisie sau de Banca Centrală Europeană în limbile cehă, estonă, letonă, lituaniană, maghiară, malteză, polonă, slovacă și slovenă sunt, de la data aderării, autentice în aceleași condiții ca și textele redactate în cele unsprezece limbi actuale. Acestea se publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* în cazul în care textele în limbile actuale au făcut obiectul unei astfel de publicări.”

6. Imediat după aderarea celor zece noi state membre la 1 mai 2004, a fost publicat un anunț în mai multe ediții ale Jurnalului Oficial [4]. În ediția tipărită a Jurnalului Oficial,

2 — JO 17 din 6 octombrie 1958, p. 385, Ediție specială, 01/vol. 1, p. 3, astfel cum a fost modificat prin Actul de aderare.

3 — JO 2003, L 236, p. 33.

4 — JO L 169-174, respectiv coperta interioară a volumului.

precum și în ediția publicată pe CD-Rom, acesta are următorul conținut:

„Anunț către cititori

O ediție specială a *Jurnalului Oficial al Uniunii Europene*, conținând textele actelor instituțiilor și ale Băncii Centrale Europene adoptate înainte de aderare, va fi publicată în limbile estonă, letonă, lituaniană, malteză, polonă, slovacă, slovenă, cehă și maghiară. Volumele acestor ediții vor fi publicate succesiv între 1 mai și sfârșitul anului 2004.

În aceste condiții și până la publicarea acestor volume, ediția electronică este accesibilă pe EUR-Lex.

Adresa de internet a EUR-Lex este: http://europa.eu.int/eur-lex/de/accession.html."

înlocuită până la 1 august 2007 de versiunea în limba cehă indicată mai sus. Această versiune a fost intitulată „Oznámení Komise" („Comunicarea Comisiei") și conținea o teză suplimentară în al doilea paragraf:

„Ta po nezbytnou dobu představuje zveřejnění v *Úředním věstníku Evropské unie* podle článku 58 aktu o přistoupení z roku 2003."

În temeiul acestei dispoziții, publicarea pe EUR-Lex constituia, până la publicarea ediției speciale a Jurnalului Oficial, publicare în sensul articolului 58 din Actul privind condițiile de aderare [5].

8. În acțiunea principală este vorba despre articolul 199 alineatul (1) din Regulamentul (CEE) nr. 2454/93 al Comisiei din 2 iulie

7. Cu toate acestea, cel puțin temporar a fost publicată în edițiile corespunzătoare ale Jurnalului Oficial care se găsesc pe EUR-Lex o altă versiune în limba cehă, care mai era accesibilă la 25 iunie 2007, dar care a fost

5 — Și Michal Bobek, „The binding force of Babel", în *EUI Working Papers Law*, 2007/06, p. 11 (= *European law reporter* 2007, 110 [114]), citează versiunea engleză a acestei teze („[…] and will in the meantime constitute publication in the Official Journal of the European Union for the purposes of Article 58 of the 2003 Act of Accession"). În răspunsul la o întrebare adresată în timpul ședinței, Comisia nu a contestat existența acestei teze. Totuși, această teză nu apare nici în versiunea tipărită a Jurnalului Oficial în limbile franceză, engleză și germană, nici în ediția pe CD-Rom a Jurnalului Oficial în limba cehă, nici, la momentul întocmirii prezentelor concluzii, în versiunea Jurnalului Oficial de pe site-ul internet.

1993 [6] de stabilire a unor dispoziții de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului de instituire a Codului vamal comunitar:

„Fără a se aduce atingere eventualei aplicări a dispozițiilor penale, depunerea la biroul vamal a unei declarații semnate de către declarant sau reprezentantul acestuia îl obligă pe acesta ca, în conformitate cu dispozițiile în vigoare, să răspundă de:

— corectitudinea informațiilor înscrise în declarație;

— autenticitatea documentelor anexate

și de

— respectarea tuturor obligațiilor ce decurg din plasarea respectivelor mărfuri sub regimul avut în vedere."

9. În conformitate cu informarea din partea Oficiului pentru Publicații Oficiale, prezentată de către Comisie, această dispoziție a fost publicată în limba cehă în ediția specială a Jurnalului Oficial din 27 august 2004, în forma sa originală, esențialmente nemodificată și aplicabilă în continuare.

III — Situația de fapt și cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare

10. Skoma-Lux, reclamanta din acțiunea principală, este importatoare și distribuitoare de vinuri în Republica Cehă. Autoritățile vamale cehe îi reproșează că diverse declarații vamale întocmite între 11 martie 2004 și 20 mai 2004 privind vinul importat ar fi incorecte, deoarece vinul, în pofida indicațiilor autorităților vamale, a fost încadrat la poziția greșită din Nomenclatura combinată. În aceste condiții, autoritățile vamale au aplicat Skoma-Lux o amendă. Infracțiunea vamală imputată constă în presupusa încălcare a dreptului vamal ceh și în încălcarea articolului 199 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2454/93, care formează obiectul prezentei proceduri.

11. Skoma-Lux a contestat amenda și a susținut în special că, la momentul în discuție, articolul 199 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2454/93 nu era încă publicat conform cerințelor legale în limba cehă în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

6 — JO L 253, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 7, p. 3, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2286/2003 al Comisiei din 18 decembrie 2003 de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 2454/93 de stabilire a unor dispoziții de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului de instituire a Codului vamal comunitar (JO L 343, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 16, p. 71).

12. În aceste condiții, Krajský soud Ostrava (Curtea de Apel din Ostrava), a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

1) Articolul 58 din Actul privind condițiile de aderare la Uniunea Europeană a Republicii Cehe, a Republicii Estonia, a Republicii Cipru, a Republicii Letonia, a Republicii Lituania, a Republicii Ungare, a Republicii Malta, a Republicii Polone, a Republicii Slovenia și a Republicii Slovace și adaptările tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană, în temeiul căruia Republica Cehă a devenit stat membru al Uniunii începând cu 1 mai 2004, trebuie interpretat în sensul că un stat membru poate aplica particularilor un regulament care, la data aplicării sale, nu era publicat conform cerințelor legale în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* în limba statului membru în cauză?

2) În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare, inaplicabilitatea regulamentului în cauză particularilor este o chestiune de interpretare sau o chestiune de validitate a dreptului comunitar, în sensul articolului 234 CE?

3) În măsura în care Curtea de Justiție ar ajunge la concluzia că întrebarea preliminară privește validitatea actului comunitar, în sensul Hotărârii din 22 octombrie 1987, Foto-Frost (314/85, Rec., p. 4199), Regulamentul (CEE) nr. 2454/93 este lipsit de validitate în ceea ce privește reclamanta și litigiul acesteia cu autoritățile vamale cehe din cauza lipsei unei publicări conforme cerințelor legale în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* potrivit articolului 58 din Actul privind condițiile de aderare?

13. La procedura scrisă au luat parte Skoma-Lux, Republica Cehă, Republica Estonia, Republica Letonia, Republica Polonă, Regatul Suediei și Comisia, dar Skoma-Lux și Republica Estonia nu au luat parte și la procedura orală; la aceasta a participat însă, în plus față de ceilalți participanți numiți anterior, Republica Slovacă.

IV — Apreciere juridică

14. Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare se referă, în esență, la consecințele lipsei publicării unui regulament comunitar în anumite limbi oficiale.

15. Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere urmărește să afle, în esență, dacă un stat membru poate aplica unui cetățean al Uniunii un regulament comunitar înainte ca acesta să fie publicat în limba oficială corespunzătoare în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

16. Cea de a doua și cea de a treia întrebare preliminară rezultă din aceea că numai Curtea poate constata invaliditatea reglementărilor dreptului derivat[7]. Dacă lipsa unei publicări conforme cerințelor legale în anumite limbi oficiale ar avea ca efect invaliditatea – probabil temporară și limitată la anumite state membre – a dreptului comunitar, aceasta ar necesita, în sensul cel mai strict, constatarea expresă a Curții pentru fiecare caz în parte.

17. Deoarece întrebarea privind validitatea actelor care nu au fost încă publicate în toate limbile oficiale în Jurnalul Oficial trebuie examinată înainte de întrebarea privind aplicabilitatea acestora cetățenilor Uniunii, este recomandabil să se răspundă mai întâi la cea de a doua și, după caz, la cea de a treia întrebare.

A — *Cu privire la a doua întrebare preliminară*

18. Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie verificată importanța publicării unui act în limba oficială a statului membru respectiv.

19. Din articolul 2 prima teză din Actul privind condițiile de aderare se poate deduce că obligativitatea dreptului comunitar în vigoare pentru noile state membre nu depinde de aspectul dacă a fost deja publicat în limbile în cauză în conformitate cu prevederile legale. Potrivit acestui articol, actele în vigoare sunt obligatorii pentru noile state membre din ziua aderării, fără a fi nevoie de îndeplinirea altor condiții. La această concluzie au ajuns, de asemenea, Comisia și statele membre participante la procedură, unele dintre acestea deducând în plus existența unui efect obligatoriu din articolul 10 CE.

20. Trebuie însă făcută distincția între obligativitatea *pentru* noile state membre și aplicabilitatea *în* aceste state. Conform articolului 2 a doua teză din Actul privind condițiile de aderare, instrumentele legislative nu se aplică în mod automat în aceeași măsură în noile state membre, ci numai în condițiile prevăzute în tratate și în Actul privind condițiile de aderare. Prin aplicabilitate în noile state membre trebuie înțeleasă în special aplicarea acestora particularilor.

21. O condiție prevăzută de Actul privind condițiile de aderare o reprezintă obligativitatea publicării conținută în articolul 58 a doua teză. În conformitate cu aceasta, versiunile actului se publică în noile limbi oficiale în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* în cazul în care textele în limbile actuale au făcut

7 — Hotărârea din 22 octombrie 1987, Foto-Frost (314/85, Rec., p. 4199, punctul 15 și următoarele), și Hotărârea din 6 decembrie 2005, Gaston Schul Douane-expediteur (C-461/03, Rec., p. I-10513, punctul 17).

obiectul unei astfel de publicări. Publicarea în Jurnalul Oficial permite persoanei interesate să ia cunoștință de cuprinsul reglementării relevante, persoana respectivă având obligația de a face acest lucru. După publicare, nimeni nu mai poate invoca necunoașterea cuprinsului Jurnalului Oficial [8].

22. Acest fapt este prevăzut în mod specific și de articolul 58 prima teză din Actul privind condițiile de aderare referitor la limbile noilor state membre. Aceste versiuni în noile limbi sunt autentice în aceleași condiții ca și textele redactate în limbile vechilor state membre. Prin urmare, este necesar ca și acestea să fie publicate în Jurnalul Oficial.

23. Cu toate acestea, nu se poate încă stabili ce urmări are lipsa unei astfel de publicări.

24. Cu privire la acest aspect, putem să ne raliem opiniei avocatului general Lenz potrivit căreia, pentru impunerea unor obligații cetățenilor prin intermediul unui act legislativ, publicarea *cu caracter constitutiv* într-o publicație oficială reprezintă o condiție elementară [9]. Noțiunea de publicare cu caracter constitutiv se întemeiază pe dreptul constituțional german, în cadrul căruia promulgarea unei legi reprezintă o componentă intrinsecă a procesului legislativ [10]. Înainte de promulgare, legea nu există. Principiul statului de drept impune o promulgare oficială, care permite opiniei publice să ia cunoștință în mod fiabil de dreptul în vigoare [11].

25. La o concluzie asemănătoare s-ar ajunge dacă Hotărârea Hoechst/Comisia privind aducerea la cunoștința destinatarilor a unei decizii ar fi transpusă de Curte în ceea ce privește publicarea instrumentelor legislative general aplicabile. Conform acestei hotărâri, în cazul notificării unui act juridic, precum în cazul oricărei alte cerințe esențiale de formă, fie neregula este atât de gravă sau atât de evidentă încât conduce la inexistența actului atacat [12], fie reprezintă o încălcare a unor norme fundamentale de procedură care atrage după sine anularea acestui act [13]. Această hotărâre este în contradicție cu hotărârea mai veche ICI/Comisia. Conform

8 — Hotărârea din 12 iulie 1989, Friedrich Binder (161/88, Rec., p. 2415, punctul 19), și Hotărârea din 26 noiembrie 1998, Covita (C-370/96, Rec., p. I-7711, punctul 26). În Hotărârea din 15 mai 1986, Oryzomyli Kavallas/Comisia (160/84, Rec., p. 1633, punctul 15 și următoarele și punctul 19), s-a acceptat totuși că, la puține luni după aderarea Greciei, autoritățile locale și agenții economici nu trebuiau să cunoască neapărat conținutul Jurnalului Oficial. Spre deosebire de ceea ce afirmă guvernul polonez, din dosarul respectivei cereri reiese că actul în cauză era deja publicat în acel moment în ediția specială în limba greacă a Jurnalului Oficial, conform afirmației Comisiei, acesta fiind publicat chiar în ziua dinaintea aderării Greciei.

9 — Concluziile prezentate de noi la 9 februarie 1994 în cauza Faccini Dori (C-91/92, Rec. 1994, p. I-3325, punctul 64).

10 — A se vedea articolul 82 din Legea fundamentală germană și Hotărârea Bundesverfassungsgericht din 19 martie 1958 (2 BvL 38/56, BVerfGE 7, 330 [337]), precum și Hotărârea Bundesverfassungsgericht din 8 iulie 1976 (1 BvL 19 și 20/75, 1 BvR 148/75, BVerfGE 42, 263 [283]).

11 — Hotărârea Bundesverfassungsgericht din 22 februarie 1994, A opta decizie privind telecomunicațiile (1 BvL 30/88, BVerfGE 90, 60 [86]).

12 — A se vedea Hotărârea din 15 iunie 1994, Comisia/BASF și alții (C-137/92 P, Rec., p. I-2555, punctul 48 și următoarele).

13 — Hotărârea din 8 iulie 1999, Hoechst/Comisia (C-227/92 P, Rec., p. I-4443, punctul 72).

acesteia, neregulile legate de notificarea unei decizii nu aduc atingere actului însuși și, prin urmare, nu afectează legalitatea acestuia [14].

26. Nu este necesar să se examineze care dintre cele două hotărâri trebuie aplicată în cazul unei decizii individuale. Dacă validitatea instrumentelor legislative general aplicabile ar depinde de publicarea corectă a acestora în toate limbile, aplicabilitatea acestora ar fi expusă unui risc excesiv.

27. Comunitatea trebuie să publice aceste instrumente legislative în toate limbile oficiale, în conformitate cu articolul 4 din Regulamentul nr. 1 al Consiliului din 15 aprilie 1958. Față de publicarea într-o singură limbă, ia naștere, așadar, un risc de eroare semnificativ mai mare. Aceste erori nu ar fi ostensibile imediat, deoarece majoritatea utilizatorilor consultă numai versiunea în limba proprie.

28. Probabil cel mai important exemplu din practică pentru astfel de riscuri este reprezentat de diferențele dintre versiunile în limbi diferite. Greșeli la traducerea din versiunea originală pot avea efect atât asupra formării voinței instituțiilor comunitare, cât și asupra fiabilității publicării.

29. Este corect ca asigurarea conformității traducerilor de referință cu celelalte versiuni ale unui proiect legislativ să cadă în sarcina celor implicați în procesul decizional. Aceasta are loc în special în cadrul Consiliului, unde statele membre pot participa la finalizarea traducerilor [15]. Efectele diferențelor de traducere asupra formării voinței politice nu justifică, așadar, în principiu anularea instrumentelor legislative.

30. Nici consecințele diferențelor de traducere asupra subiectelor de drept nu au fost considerate de către Curte ca fiind motiv de anulare a instrumentului legislativ. În cadrul unei jurisprudențe constante, Curtea a subliniat mai degrabă, având în vedere interesul aplicării dreptului comunitar, necesitatea unei interpretări unitare a diferitelor versiuni lingvistice. Interpretarea normei trebuie realizată, în caz de divergențe între versiuni, în raport cu economia generală și cu finali-

14 — Hotărârea din 14 iulie 1972, Imperial Chemical Industries/Comisia (48/69, Rec., p. 619, punctele 39-43).

15 — Această activitate este realizată, între alții, de către un grup de juriști lingviști, în care sunt reprezentate și statele membre; a se vedea și Comunicarea CM 2647/07 din 27 iulie 2007, http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/07/cm02/cm02647.en07.pdf.

tatea reglementării din care face parte [16]. În concluzie, anumite versiuni lingvistice se pot impune față de celelalte [17].

31. Conform aceluiași raționament, Curtea nu a pus sub semnul îndoielii aplicabilitatea respectivelor instrumente legislative nici în situații în care se punea problema publicării ca atare.

32. Astfel, există o serie de cauze în care Curtea a dedus existența unor drepturi ale lucrătorilor salariați turci din reglementările Deciziei nr. 1/80 a Consiliului de asociere CEE-Turcia din 19 septembrie 1980 privind dezvoltarea asocierii [18]. Această decizie nu a fost publicată în Jurnalul Oficial. În legătură cu aceasta, Curtea a constatat că lipsa publicării ar putea împiedica crearea de obligații pentru persoanele particulare, dar nu exclude totuși posibilitatea acestora de a invoca în fața unei autorități drepturile conferite de decizie [19]. Deoarece persoana particulară se poate raporta – cel puțin față de stat – la acte de drept comunitar nepublicate, rezultă că publicarea nu constituie o condiție pentru validitatea acestora.

33. Trebuie, așadar, să se răspundă la a doua întrebare că lipsa publicării unui regulament în anumite limbi oficiale nu afectează validitatea sa. Prin urmare, această lipsă a publicării, prin ea însăși, nu dă naștere unei obligații a instanței în cauză de a formula o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare.

B — *Cu privire la a treia întrebare preliminară*

34. În lumina răspunsului la a doua întrebare preliminară, răspunsul la a treia întrebare devine superfluu.

C — *Cu privire la prima întrebare preliminară*

35. Chiar dacă validitatea unui regulament nu este pusă în discuție ca urmare a lipsei publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii*

16 — A se vedea, de exemplu, Hotărârea din 12 noiembrie 1969, Stauder (29/69, Rec., p. 419, punctul 3), Hotărârea din 23 noiembrie 2006, ZVK (C-300/05, Rec., p. I-11169, punctul 16), și Hotărârea din 14 iunie 2007, Euro Tex (C-56/06, Rep., p. I-4859, punctul 27).

17 — A se vedea Hotărârea din 3 martie 1977, North Kerry Milk Products (80/76, Rec., p. 425, punctul 11), Hotărârea din 17 octombrie 1996, Lubella (C-64/95, Rec., p. I-5105, punctul 18), și Hotărârea ZVK (citată la nota de subsol 16, punctul 22).

18 — A se vedea, cel mai recent, Hotărârea din 16 februarie 2006, Torun (C-502/04, Rec., p. I-1563), Hotărârea din 26 octombrie 2006, Güzeli (C-4/05, Rec., p. I-10279), și Hotărârea din 18 iulie 2007, Derin (C-325/05, Rep., p. I-6495), precum și Concluziile prezentate de noi la 18 iulie 2007 în cauza Payir și alții (C-294/06), aflată încă pe rolul Curții.

19 — Hotărârea din 20 septembrie 1990, Sevince (C-192/89, Rec., p. I-3461, punctul 24).

Europene, din aceasta nu rezultă că regulamentul în cauză este opozabil particularilor. După cum am indicat deja, Curtea s-a bazat mai mult pe ideea securității juridice atunci când s-a pus problema impunerii de obligații particularilor.

1. Cu privire la aplicabilitatea față de particulari

36. În anul 1979, Curtea a subliniat că un principiu fundamental al ordinii de drept comunitare impune ca un act care emană de la o autoritate publică să nu fie opozabil cetățenilor înainte ca aceștia să aibă posibilitatea de lua cunoștință de acesta [20]. Conform principiului securității juridice, o reglementare trebuie să permită celor interesați să cunoască cu exactitate întinderea obligațiilor care le sunt impuse [21]. Acest imperativ al securității juridice se impune cu o rigoare deosebită în cazul dispozițiilor care ar putea avea implicații financiare [22].

37. S-ar putea considera că publicarea numai în unele dintre limbile oficiale ar fi suficientă pentru a asigura o luare la cunoștință adecvată. Într-adevăr, Curtea a respins în mod explicit existența unui principiu general al dreptului comunitar care ar asigura fiecărui cetățean dreptul ca tot ce ar putea aduce atingere intereselor sale să fie redactat în limba sa, în orice situație [23].

38. În ceea ce privește reglementările generale prin care sunt impuse obligații persoanelor particulare, referindu-se în esență la regulamente, Curtea nu a acceptat, în mod corect, o limitare a egalității limbilor. Curtea a constatat astfel că particularul este obligat să cunoască conținutul Jurnalului Oficial doar din momentul în care numărul corespunzător este efectiv disponibil în limba sa [24].

39. Curtea a constatat într-o manieră foarte asemănătoare în hotărârile privind denumirile de origine protejate „*Prosciutto di Parma*” (jambon de Parma) și „*Grana Padano*” (brânză extradură din nordul Italiei) că anumite condiții privind folosirea acestor denumiri nu sunt opozabile agenților economici, deoarece nu li s-au adus la cunoștință printr-o publicare adecvată în reglementările

20 — Hotărârea din 25 ianuarie 1979, Racke (98/78, Rec., p. 69, punctul 15), și Hotărârea Weingut Decker (99/78, Rec., p. 101, punctul 3).

21 — Hotărârea din 15 decembrie 1987, Danemarca/Comisia (348/85, Rec., p. 5225, punctul 19), Hotărârea din 1 octombrie 1998, Regatul Unit/Comisia (C-209/96, Rec., p. I-5655, punctul 35), Hotărârea din 14 decembrie 2000, Germania/Comisia (C-245/97, Rec., p. I-11261, punctul 72), precum și Hotărârile din 20 mai 2003, Ravil (C-469/00, Rec., p. I-5053, punctul 93) și Consorzio del Prosciutto di Parma și Salumificio S. Rita (C-108/01, Rec., p. I-5121, punctul 89).

22 — Hotărârea din 15 decembrie 1987, Țările de Jos/Comisia (326/85, Rec., p. 5091, punctul 24), Hotărârea din 16 martie 2006, Emsland-Stärke (C-94/05, Rec., p. I-2619, punctul 43), Hotărârea din 26 octombrie 2006, Koninklijke Coöperatie Cosun (C-248/04, Rec., p. I-10211, punctul 79), și Hotărârea din 21 iunie 2007, Stichting ROM-projecten (C-158/06, Rep., p. I-5103, punctul 26).

23 — Hotărârea din 9 septembrie 2003, Kik/OAPI (C-361/01 P, Rec., p. I-8283, punctul 82).

24 — Hotărârea Covita (citată la nota de subsol 8, punctul 27) și Hotărârea din 8 noiembrie 2001, Silos (C-228/99, Rec., p. I-8401, punctul 15), cu trimitere la Hotărârea Racke (citată la nota de subsol 20, punctul 15), care nu se referă însă în mod expres la aspectul versiunii într-o anumită limbă.

comunitare [25]. Curtea nu a urmat propunerea avocatului general Alber [26], potrivit căreia este suficient ca cei interesați să poată obține de la Comisie informații privitoare la specificații.

40. În aceste cauze era vorba despre faptul că respectivele denumiri pentru jambonul feliat, pentru brânza rasă, respectiv pentru produsele ambalate pot fi folosite numai dacă au fost feliate, date prin răzătoare sau ambalate în zona de producție. Aceste specificații, cel puțin în cazul „*Prosciutto di Parma*”, existau numai în limba italiană și nu erau, prin urmare, opozabile agenților economici interesați din Regatul Unit [27].

41. După cum subliniază în mod întemeiat Letonia, o altă concluzie, și anume renunțarea la publicarea în limba persoanei interesate, ar fi în contradicție cu articolul 21 al treilea paragraf CE. Potrivit acestuia, organismele și anumite instituții trebuie să poarte corespondența cu cetățenii Uniunii în una dintre limbile indicate la articolul 314 CE [28]. În cazul în care corespondența fără efect obligatoriu trebuie efectuată în limba oficială aleasă de către cetățeanul comunitar, cu atât mai puțin îi sunt opozabile obligațiile care nu au fost publicate în limba sa oficială [29].

42. Obligația de a respecta norme care au fost publicate numai în alte limbi i-ar dezavantaja pe cetățeni – astfel cum de asemenea subliniază Letonia – față de alți cetățeni ai Uniunii, care se pot informa în mod corespunzător cu privire la îndatoririle lor în limba proprie. Articolul 58 prima teză din Actul privind condițiile de aderare, în care se prevede că noile versiuni lingvistice sunt obligatorii în aceleași condiții ca și versiunile în limbile mai vechilor state membre, exclude tocmai acest dezavantaj. Ar fi incompatibil cu această dispoziție ca obligativitatea diferitelor versiuni lingvistice să depindă de cerințe diferite legate de publicarea acestora.

43. Astfel, din articolul 2 a doua teză din Actul privind condițiile de aderare rezultă că regulamentele Comunității sunt, în principiu, opozabile cetățenilor noilor state membre numai după ce au fost publicate în conformitate cu normele legale aplicabile în limba oficială a respectivelor state, astfel cum

25 — A se vedea Hotărârile citate la nota de subsol 21, Prosciutto di Parma, punctul 95 și următoarele, și Ravil, punctul 99 și următoarele.

26 — Concluziile prezentate la 25 aprilie 2002 în cauza Consorzio del Prosciutto di Parma și Salumificio S. Rita (C-108/01, Rec. 2003, p. I-5121, punctul 125 și următoarele).

27 — Hotărârea Prosciutto di Parma (citată la nota de subsol 21, punctul 98).

28 — Hotărârea Kik/OAPI (citată la nota de subsol 23, punctul 83).

29 — A se vedea Hotărârea din 15 iulie 1970, ACF Chemiefarma/Comisia (41/69, Rec., p. 661, punctele 48-52).

prevede articolul 58 a doua teză din Actul privind condițiile de aderare.

2. Cu privire la publicarea în conformitate cu prevederile legale

44. În lumina analizei de până acum trebuie, în continuare, să se clarifice dacă articolul 199 alineatul (1) din Regulamentul (CEE) nr. 2454/93 a fost publicat la timp și în conformitate cu prevederile legale.

45. O publicare conform prevederilor legale presupune, potrivit articolului 58 a doua teză din Actul privind condițiile de aderare, precum și potrivit articolului 254 alineatul (1) prima teză, respectiv alineatul (2) CE, publicarea în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Această publicare, în speță, a avut loc la mult timp după declarațiile vamale sancționate, sub forma unei ediții speciale a Jurnalului Oficial. Această publicare nu justifică, prin urmare, opozabilitatea respectivelor măsuri față de Skoma-Lux.

46. Unele părți la procedură și în special Comisia atrag atenția asupra faptului că o traducere în limba cehă a actului în discuție, verificată de către Consiliu și de către Comisie, era accesibilă pe internet, pe site-ul gratuit EUR-Lex al Oficiului pentru Publicații Oficiale ale Comunităților Europene, încă dinainte de aderarea Republicii Cehă. În acest fel, orice persoană interesată ar fi avut posibilitatea de a se informa cu privire la reglementările în discuție.

47. În anumite ediții ale Jurnalului Oficial se pare chiar că a fost publicat un „Anunț către cititori" care informa, între altele, că publicarea pe site-ul internet înlocuiește publicarea în sensul articolului 58 din Actul privind condițiile de aderare, până la momentul apariției ediției speciale a Jurnalului Oficial. În special, acest text era conținut încă la 25 iunie 2007 în versiunea de pe internet în limba cehă a Jurnalului Oficial L 169 din 1 mai 2004 [30].

48. Acest anunț nu ar putea totuși să aibă drept efect ca această formă de punere la dispoziție a textelor actelor normative să fie recunoscută ca reprezentând o publicare conformă cu prevederile legale. Nu există niciun temei juridic pentru aceasta. În această privință, se deosebește de o comunicare referitoare la posibilele consecințe ale lipsei notificării ajutoarelor de stat Comisiei, pe care Curtea [31] o invocă în mod regulat pentru a exclude încrederea legitimă a beneficiarilor ajutoarelor.

49. Tocmai de aceea publicarea pe site-ul internet, conform opiniei Comisiei și a tuturor celorlalte părți, nu poate să înlocuiască o publicare în conformitate cu prevederile legale.

30 — Cu privire la detalii, a se vedea punctul 6 și următoarele de mai sus.

31 — Hotărârea din 20 septembrie 1990, Comisia/Germania (C-5/89, Rec., p. I-3437, punctele 14 și 15), Hotărârea din 24 februarie 1987, Falck/Comisia (304/85, Rec., p. 871, punctul 158), Hotărârea din 7 martie 2002, Italia/Comisia (C-310/99, Rec., p. I-2289, punctul 102), Hotărârea din 1 aprilie 2004, Comisia/Italia (C-99/02, Rec., p. I-3353, punctul 19), și Hotărârea din 29 aprilie 2004, Italia/Comisia (C-372/97, Rec., p. I-3679, punctul 110).

50. Comisia mai amintește și de o „publicare” a tuturor regulamentelor de drept derivat traduse în limba cehă, în format tipărit, din data de 30 aprilie 2004. Aceasta a fost cuprinsă în registrul Oficiului și a fost publicată la sediul acestuia.

51. Nici această „publicare” nu reprezintă o aducere la cunoștință în conformitate cu prevederile legale. În lipsa unor informații pertinente cuprinse în mijloacele obișnuite de publicare, în special în Jurnalul Oficial, nimeni nu trebuia să se aștepte că a avut loc o asemenea „publicare”. Acest tip de publicare nu permite să se presupună că această ediție a ajuns efectiv la cunoștința opiniei publice.

52. Se poate astfel conchide că, înainte de publicarea ediției speciale în limba cehă a *Jurnalului Oficial al Uniunii Europene,* Comunitatea nu a publicat articolul 199 alineatul (1) din Regulamentul (CEE) nr. 2454/93 în limba cehă în conformitate cu prevederile legale.

3. Cu privire la importanța publicărilor la nivel național

53. În cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare se face referire și la alte forme de publicare a reglementării în discuție în limba cehă, și anume la publicarea de către Ministerul de Finanțe ceh pe site-ul internet și la posibilitatea ca autoritățile vamale să pună la dispoziție respectivele acte normative. Se pune astfel întrebarea dacă în acest mod ar fi putut avea loc în Republica Cehă o publicare corespunzătoare a textelor legislative ale Comunității în temeiul dreptului intern.

54. A recunoaște ca fiind conformă cu prevederile legale o publicare internă a dreptului comunitar – în special a regulamentelor cu aplicare directă – ar putea produce confuzii. Nu ar trebui să se creeze impresia greșită că această reglementare necesită transpunerea sa în sistemul de drept intern [32]. Dimpotrivă, aplicabilitatea directă a unui regulament comunitar înseamnă tocmai că acesta nu necesită niciun fel de măsuri naționale de punere în aplicare [33] și, în special, nicio publicare de către statele membre.

55. Curtea a recunoscut însă că, în anumite împrejurări, ar putea fi utile informații referitoare la dispoziții comunitare direct aplicabile [34] sau chiar reluarea anumitor puncte ale unui regulament comunitar în scopul

32 — A se vedea Hotărârea din 7 februarie 1973, Comisia/Italia (39/72, Rec., p. 101, punctul 17), Hotărârea din 28 martie 1985, Comisia/Italia (272/83, Rec., p. 1057, punctul 26), și Hotărârea din 24 iunie 2004, Handlbauer (C-278/02, Rec., p. I-6171, punctul 25).

33 — Hotărârea din 10 octombrie 1973, Variola (34/73, Rec., p. 981, punctul 10), și Hotărârea din 2 februarie 1977, Amsterdam Bulb (50/76, Rec., p. 137, punctul 4).

34 — Hotărârea din 7 noiembrie 1972, Cobelex (20/72, Rec., p. 1055, punctul 20).

asigurării coeziunii interne a dispozițiilor de aplicare și a inteligibilității pentru cei cărora li se adresează [35].

56. Situația este similară în cazul publicării naționale, atât timp cât nu a avut loc o publicare comunitară corespunzătoare în limba oficială respectivă. Aceasta nu ar pune în pericol aplicabilitatea directă a regulamentelor, ci mai degrabă ar întări-o.

57. Hotărârea privind denumirea de origine protejată *„Grana Padano"* arată că această situație este posibilă. Curtea a acordat instanței interne posibilitatea de a opune reglementările în discuție agenților economici dacă au fost publicate conform legii în cadrul unei reglementări naționale anterioare [36].

58. Aspectul dacă formele de publicare discutate mai sus pot avea un asemenea efect reprezintă în primul rând o problemă de drept intern ceh, în legătură cu care trebuie să decidă instanța de trimitere. Criteriile de drept comunitar decurg în principal din principiul echivalenței și din principiul efectivității [37]. Conform principiului echivalenței, publicarea, realizată în mod subsidiar, a prevederilor comunitare la nivel național trebuie să asigure securitatea juridică cel puțin în măsura în care o asigură publicarea dreptului intern în respectivul stat membru. În același timp, ar fi incompatibil cu principiul efectivității ca publicarea dispozițiilor comunitare realizată în plan intern să asigure un nivel mai scăzut de securitate juridică față de publicarea acestora în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.*

4. Cu privire la utilizarea generală a acquisului comunitar înainte de publicarea sa în conformitate cu prevederile legale

59. În lipsa unei publicări în conformitate cu prevederile legale la nivelul Comunității, se pune în continuare întrebarea dacă ar fi justificată în speță o excepție de la principiul potrivit căruia îi sunt opozabile persoanei particulare numai acele reglementări care au fost publicate în conformitate cu prevederile legale în limba proprie.

60. Principiul securității juridice interzice la modul general ca punctul de pornire al

35 — Hotărârea din 28 martie 1985 (citată la nota de subsol 32, punctul 27).

36 — Hotărârea Ravil (citată la nota de subsol 21, punctul 103).

37 — A se vedea, de exemplu, Hotărârea din 7 ianuarie 2004, Wells (C-201/02, Rec., p. I-723, punctul 67), Hotărârea din 26 octombrie 2006, Mostaza Claro (C-168/05, Rec., p. I-10421, punctul 24), Hotărârea din 13 martie 2007, Unibet (C-432/05, Rep., p. I-2271, punctul 43), și Hotărârea din 7 iunie 2007, Van der Weerd și alții (C-222/05, Rep., p. I-4233, punctul 28).

„validității" (mai bine spus: al aplicării în timp) a unui act comunitar să fie stabilit la o dată anterioară publicării acestuia. Prin excepție, se poate deroga atunci când, în primul rând, scopul urmărit impune acest lucru și, în al doilea rând, atunci când este respectată într-o măsură suficientă încrederea legitimă a celui în cauză [38].

61. O asemenea excepție ar putea rezulta din anunțul către cititori [39], care a afirmat, cel puțin în unele dintre versiunile lingvistice, că publicarea pe site-ul internet ar avea, în mod provizoriu, valoare de publicare în sensul articolului 58 din Actul privind condițiile de aderare. Obiectivul excepției ar fi aplicarea acquis-ului comunitar încă înainte de publicarea în conformitate cu prevederile legale în noile state membre. Încrederea celor interesați ar fi asigurată prin publicarea textelor pe site-ul internet.

62. La aceasta se poate răspunde că o simplă comunicare, care în versiunea actuală nu permite nici măcar stabilirea autorului său, nu poate institui o excepție de la o regulă generală, precum cea care a fost adoptată prin articolele 2 și 58 din Actul privind condițiile de aderare. Fie și numai din acest motiv, este exclusă o excepție având această întemeiere.

63. Or, chiar și în condițiile în care legiuitorul ar fi stabilit o excepție de la principiul interdicției retroactivității legilor, condițiile de aplicare ale acesteia nu sunt îndeplinite în acest caz.

64. Este adevărat că publicarea în conformitate cu prevederile legale a întregului acquis comunitar în cele nouă limbi oficiale noi este o sarcină deosebită. Interesul de a asigura, în aceste condiții, eficacitatea practică a dreptului comunitar poate astfel justifica atenuări ale cerințelor privind forma publicării [40].

65. În pofida argumentului susținut în special de Estonia și de Comisie, publicarea pe site-ul internet, astfel cum a avut loc efectiv, nu garantează încrederea legitimă a celor interesați. Este adevărat că, din punct de vedere strict practic, această formă de publicare oferă unui agent economic care utilizează mijloacele moderne de comunicare cu siguranță o posibilitate la fel de bună sau chiar mai bună de a lua cunoștință de reglementările corespunzătoare, față de publicarea în Jurnalul Oficial. Există însă o serie de vicii în speță care se opun recunoașterii ca fiabilă a acestei publicări.

38 — Hotărârea Racke (citată la nota de subsol 20, punctul 20), Hotărârea din 11 ianuarie 1991, Crispoltoni (C-368/89, Rec., p. I-3695, punctul 17), Hotărârea din 29 aprilie 2004, Gemeente Leusden și Holin Groep (C-487/01 și C-7/02, Rec., p. I-5337, punctul 59), precum și Hotărârea din 26 aprilie 2005, „Goed Wonen" (C-376/02, Rec., p. I-3445, punctul 33).

39 — A se vedea punctul 6 și următoarele de mai sus.

40 — Este posibil ca nici publicarea în ediția specială a Jurnalului Oficial să nu fie de aceeași calitate ca publicarea în Jurnalul Oficial obișnuit. Astfel, nu reiese din ediția specială când a fost publicat respectivul volum, adică data la care a fost efectiv accesibil.

66. O publicare pe un site internet poate asigura un grad comparabil de certitudine cu versiunea tipărită numai dacă s-ar lua măsuri suplimentare pentru a asigura stabilitatea și autenticitatea publicării [41]. Trebuie să fie posibilă consultarea ulterioară a publicării inițiale – ca și în cazul versiunii tipărite – pentru a putea stabili ce norme au fost într-adevăr aduse la cunoștința publicului. Prin urmare, în special modificările ulterioare trebuie publicate separat sub formă de rectificare. De asemenea, trebuie exclusă intervenția unor persoane neautorizate pentru a nu fi publicate ca obligatorii texte greșite.

67. „Anunțul către cititori" menționat mai sus ilustrează [42] că astfel de garanții lipsesc în ceea ce privește întreaga ofertă a EUR-Lex – nu doar în ceea ce privește publicarea provizorie a acquis-ului comunitar în limbile noilor state membre. Anunțul a apărut în toate limbile oficiale în mai multe ediții ale *Jurnalului Oficial al Uniunii Europene*. Aceste ediții au fost prezentate de EUR-Lex sub forma unor documente PDF care corespund aspectului ediției tipărite a Jurnalului Oficial. Pe baza acestei impresii optice, s-ar putea presupune că cel puțin această publicare pe internet este la fel de fiabilă precum Jurnalul Oficial însuși.

68. Această impresie de fiabilitate este totuși înșelătoare. La ora actuală nu mai este clar cine este autorul acestui anunț, în timp ce, la 25 iunie 2007, cel puțin reproducerea versiunii în limba cehă a documentului în Jurnalul Oficial califica acest document drept un anunț din partea Comisiei. Se mai găsea acolo propoziția, care astăzi lipsește, că publicarea pe site-ul internet are valoare de publicare în sensul articolului 58 din Actul privind condițiile de aderare. Nu există nicio informație cu privire la modificarea documentului. Descoperirea modificării din versiunea în limba cehă se datorează în totalitate unei întâmplări. Faptul că este posibil ca publicarea pe site-ul internet și a versiunilor în alte limbi să fie afectată este sugerat de un singur articol [43]. În orice caz, în aceste împrejurări, publicarea pe site-ul internet nu reprezintă o sursă suficient de fiabilă.

69. Mai mult, trebuie să atragem atenția cu privire la accesibilitatea publicării acquis-ului comunitar în noile limbi oficiale prin intermediul internetului. Adresa de internet [44] indicată conducea la o pagină în limba engleză, de unde se putea, între altele, accesa o altă legătură intitulată „Czech". Pagina astfel deschisă prezenta primul nivel al cuprinsului sistematic al dreptului comunitar în limba engleză, de unde se putea ajunge la o prezentare a tuturor nivelurilor cuprinsului pentru fiecare capitol în parte, de asemenea doar în limba engleză. De abia din acel loc

41 — A se vedea Bobek (citat la nota de subsol 5, p. 12).

42 — A se vedea punctul 6 și următoarele de mai sus.

43 — A se vedea articolul lui Bobek, citat la nota de subsol 5.

44 — http://europa.eu.int/eur-lex/fr/accession.html, vizitată la 25 iunie 2007. Pagina se pare că nu mai este accesibilă între timp.

se putea ajunge la un nivel al cuprinsului în care instrumentul legislativ era prezentat cu titluri în limba cehă. Actul căutat putea fi găsit doar atunci când s-ar fi selectat subcapitolul corect. Apare, așadar, ca fiind mai curând improbabil ca un practician al dreptului ceh fără cunoștințe de limba engleză să găsească actul căutat în această junglă [45].

70. Dacă acest practician al dreptului ar fi avut cunoștințe de limba engleză, ar fi putut lua cunoștință de „anunțul juridic important", reprodus în cele ce urmează în limba română, care a fost adăugat în publicarea preliminară a acquis-ului comunitar, precum și în toate celelalte pagini ale EUR-Lex:

„Vă rugăm să luați la cunoștință că nu se poate garanta faptul că un document disponibil on-line reproduce exact un text adoptat în mod oficial. Numai legislația Uniunii Europene publicată pe suport de hârtie în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene este considerată autentică." [46]

71. Prin urmare, publicarea pe EUR-Lex la care se face referire în „anunțul către cititori" nici nu era fiabilă și nici nu pretindea că ar fi și, mai mult, nu era accesibilă fără cunoștințe de limba engleză. În această situație, este aproape imposibil să se ceară celor interesați să se orienteze după textele indicate acolo.

72. Această concluzie nu este infirmată de faptul că mulți, sau poate aproape toți practicienii dreptului, se folosesc de oferta EUR-Lex pentru a se informa în legătură cu dreptul comunitar. Această informație este garantată în general prin aceea că practicianul dreptului, în caz de dubiu, poate utiliza Jurnalul Oficial în varianta tipărită ca o sursă de informații de încredere, pentru a verifica conținutul EUR-Lex. În cazul aderării lipsea însă o asemenea posibilitate pentru noile limbi, înainte ca respectiva reglementare să fie publicată în ediția specială a Jurnalului Oficial.

73. Speranța legitimă nu se putea întemeia nici pe publicarea din data de 30 aprilie 2004 pe suport de hârtie a tuturor regulamentelor de drept derivat traduse în limba cehă, astfel cum menționează Comisia. Ar fi de conceput ca această versiune tipărită publicată la Oficiul pentru Publicații Oficiale să fie recunoscută ca fiind un document autentic, care garantează publicarea pe internet, precum și în versiunea tipărită a Jurnalului Oficial. Aceasta ar fi presupus totuși ca opiniei publice, în special utilizatorilor versiunii publicate pe site-ul internet, să li se fi adus la cunoștință existența acestei ediții tipărite și funcția acesteia de sursă de încredere. Nu s-a întreprins nimic în acest sens.

45 — Trebuie semnalat că aceste dificultăți privind accesul la o publicare similară a acquis-ului comunitar în limbile bulgară și română au fost înlăturate. Se pare că nu există un anunț către cititori asemănător, însă publicarea provizorie pe site-ul internet este accesibilă în aceste limbi de pe pagina de intrare a EUR-Lex și au fost traduse și nivelurile cuprinsului dreptului comunitar în vigoare.

46 — http://europa.eu/geninfo/legal_notices_ro.htm#disclaimer

74. Prin urmare, se poate reține că nu este prevăzută nicio excepție de la cerința unei publicări în conformitate cu cerințele legale. În plus, formele de publicare a acquis-ului comunitar efectiv realizate înainte de publicarea ediției speciale a Jurnalului Oficial nu ar fi îndeplinit cerințele unei asemenea excepții.

5. Cu privire la împrejurările specifice ale speței

75. Guvernele estonian și polonez, precum și Comisia consideră totuși ca fiind posibil ca reglementări care nu au fost publicate în conformitate cu prevederile legale să fie opozabile cetățenilor Uniunii dacă aceștia au luat efectiv cunoștință de existența acestor reglementări ca urmare a unor împrejurări speciale ale fiecărui caz în parte.

76. Pe lângă formele deja numite de publicare pe site-ul internet, acestea se referă mai ales la faptul că Skoma-Lux desfășoară o activitate comercială de import de mărfuri de multă vreme. În aceste condiții, se presupune că îi sunt cunoscute consecințele juridice ale aderării Republicii Cehe la Uniunea Europeană. Mai trebuie verificat dacă Skoma-Lux a putut avea cunoștință de alte versiuni lingvistice – publicate în conformitate cu prevederile legale – ale reglementărilor incidente în cauză. În orice caz, obligația în discuție în speță, cea de emitere a unor declarații vamale corecte, este cunoscută tuturor agenților economici.

77. Trimiterea la alte versiuni lingvistice este puțin convingătoare, deoarece a fost deja respinsă în Hotărârea „*Prosciutto di Parma*” și în Hotărârea „*Grana Padano*” [47].

78. În schimb, ultimul argument al Comisiei se poate sprijini în mod indirect pe aceste două hotărâri. În cadrul acestora, Curtea a subliniat expres că protecția acordată prin denumirea de origine protejată nu se extinde în mod obișnuit asupra procedeelor precum tăierea în felii, raderea sau ambalarea unui produs [48]. De aici poate fi trasă concluzia inversă că, în unele cazuri, obligațiile generale obișnuite pe care agenții economici trebuie să le cunoască le pot fi, în mod excepțional, opozabile chiar dacă reglementările nu au fost publicate în conformitate cu cerințele legale.

79. Există totuși o diferență semnificativă față de cele două cazuri citate. În principiu, denumirile de origine se bucură, fără îndoială, de protecția efectivă a dreptului

47 — A se vedea Hotărârile citate la nota de subsol 21, Prosciutto di Parma, punctul 95 și următoarele, și Ravil, punctul 99 și următoarele.

48 — A se vedea Hotărârea citată la nota de subsol 21, Prosciutto di Parma, punctul 94 și următoarele, și Hotărârea Ravil, punctul 98.

comunitar. Numai întinderea protecției era neclară, deoarece extinderea sa asupra proceselor menționate mai sus nu fusese publicată în conformitate cu prevederile legale. Dacă însă ar fi fost evident că aceste procese se bucură de protecție, nu ar fi fost probabil nevoie de această publicare. În schimb, în speță nu există o obligație fundamentală publicată în conformitate cu cerințele legale.

80. În mod suplimentar, trebuie să atragem atenția că articolul 199 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2454/93 nu impune doar corectitudinea informațiilor, ci și o obligație în ceea ce privește autenticitatea documentelor anexate și respectarea *tuturor* obligațiilor ce decurg din plasarea respectivelor mărfuri sub regimul vamal avut în vedere. Faptul că un agent economic trebuie să se aștepte să răspundă pentru autenticitatea documentelor [49], chiar dacă nu o poate evalua, nu este însă evident. În orice caz, se pare că, fără o publicare în conformitate cu cerințele legale, este exclus ca agentul economic să poată lua cunoștință în mod cert de toate obligațiile de drept comunitar ce decurg din plasarea respectivelor mărfuri sub regimul vamal avut în vedere și să le poată respecta în mod corespunzător.

81. Din această perspectivă, poziția Letoniei, a Suediei, a Slovaciei și a Republicii Cehe este convingătoare. Acestea resping posibilitatea unei examinări de la caz la caz, deoarece aplicabilitatea reglementărilor legale nu poate depinde în mod fundamental de împrejurările nespecifice ale cazului particular. Aplicarea dreptului ar deveni astfel complet imprevizibilă. În special, ar deveni de neînțeles pentru o persoană particulară când i-ar fi opozabile anumite reglementări și când nu i-ar fi opozabile. Securitatea juridică nu ar mai fi, astfel, asigurată.

82. Chiar și autoritățile ar avea de îndeplinit o sarcină aproape imposibil de realizat. În loc să lucreze cu reglementări clare, astfel cum este prevăzut și corespunzător capacităților lor, ar trebui să verifice în plus, în fiecare caz particular în parte, dacă și în ce măsură, în temeiul circumstanțelor specifice, celui în cauză îi sunt opozabile reglementări ale dreptului comunitar care nu au fost încă publicate în conformitate cu cerințele legale în limba oficială a acestuia. Această sarcină suplimentară devine mai dificilă mai ales după aderare, deoarece autoritățile competente din noile state membre au în această perioadă de înfruntat mari provocări cauzate de reglementările inedite pentru acestea [50].

83. Situația ar putea fi interpretată diferit atunci când cetățeni ai Uniunii ar invoca prevederi care le sunt favorabile, însă ar refuza, în același context, aplicarea deciziilor care le sunt defavorabile. În acest sens s-a pronunțat de curând Hotărârea Stichting

49 — A se vedea Hotărârea din 14 mai 1996, Faroe Seafood și alții (C-153/94 și C-204/94, Rec., p. I-2465, punctul 115), și Hotărârea din 17 iulie 1997, Pascoal & Filhos (C-97/95, Rec., p. I-4209, punctul 57).

50 — A se vedea Hotărârea Oryzomyli Kavallas/Comisia (citată la nota de subsol 8), privitoare la aderarea Greciei.

ROM-projecten [51]. În acea cauză, Curtea a respins posibilitatea ca unui beneficiar particular de ajutoare comunitare să îi fie aplicate norme care nu îi fuseseră comunicate, dar a condiționat aceasta de buna-credință a beneficiarului [52]. În acest caz era vorba despre condițiile pentru acordarea ajutorului, care au fost comunicate doar statului membru, și nu și beneficiarului. Această abordare este pertinentă în special în cadrul unor proceduri referitoare la administrarea de ajutoare care privesc un număr limitat de cazuri.

84. În cazul de față nu există însă niciun element care să indice că Skoma-Lux invocă dispoziții care îi sunt favorabile. Dimpotrivă, este vorba despre obligații care iau naștere independent de prestațiile statale și într-un număr însemnat de cazuri.

85. Nu se constată, prin urmare, existența niciunei circumstanțe specifice a cazului în speță care să permită opozabilitatea față de Skoma-Lux a dispozițiilor dreptului comunitar în discuție.

6. Concluzie intermediară

86. Din articolul 2 a doua teză din Actul privind condițiile de aderare rezultă că articolul 199 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2454/93 de stabilire a unor dispoziții de aplicare a Regulamentului nr. 2913/92 este opozabil cetățenilor noilor state membre, conform articolului 58 a doua teză din Actul privind condițiile de aderare, numai după ce a fost publicat în conformitate cu cerințele legale în limba oficială a acestora.

V — Cu privire la limitarea efectelor hotărârii

87. Guvernele leton, polonez, slovac și ceh solicită ca efectele hotărârii să fie limitate doar la viitor. Cu excepția Slovaciei, acestea propun totuși o aplicare retroactivă pentru procedurile deja demarate.

88. În conformitate cu o jurisprudență constantă, interpretarea unei norme de drept comunitar făcută de Curte în exercitarea competenței pe care i-o conferă articolul 234 CE lămurește și precizează semnificația și câmpul de aplicare ale acestei norme, astfel cum trebuie sau ar fi trebuit să fie înțeleasă și aplicată de la intrarea sa în vigoare. Rezultă că norma astfel interpretată poate și trebuie să fie aplicată de către instanță chiar raporturilor juridice născute și constituite înainte de hotărârea asupra cererii de interpretare, dacă sunt reunite și condițiile care permit

51 — Citată la nota de subsol 22.

52 — Citată la nota de subsol 22, punctul 31.

supunerea litigiului privind aplicarea normei respective instanțelor competente [53].

89. Persoanele interesate au, prin urmare, în principiu, posibilitatea de a invoca interpretarea pe care a dat-o Curtea unei dispoziții pentru a pune în discuție raporturi juridice stabilite anterior cu bună-credință. Curtea poate numai în mod excepțional să limiteze această posibilitate, în aplicarea principiului general de drept comunitar al securității juridice. O asemenea limitare este posibilă numai atunci când sunt îndeplinite două criterii esențiale, și anume buna-credință a celor interesați și riscul unor perturbări grave [54].

90. Curtea a considerat că aceste criterii erau îndeplinite atunci când exista un risc de repercusiuni economice grave, cauzate mai ales de numărul mare de raporturi juridice constituite cu bună-credință pe baza reglementării considerate ca fiind în mod legal în vigoare. În plus, particularii și autoritățile naționale au fost în unele cazuri determinați să adopte o conduită neconformă reglementării comunitare ca urmare a unei incertitudini obiective și importante privind domeniul de aplicare al normelor comunitare. La această incertitudine contribuiseră, eventual, și comportamentul altor state membre sau cel al Comisiei [55].

91. Letonia, Polonia și Republica Cehă fac referire la consecințele financiare potențial grave ale unei aplicări nelimitate a soluției propuse, precum și la buna-credință a statelor membre în cauză.

92. Posibilitatea unor consecințe financiare grave este evidentă. Pentru o perioadă de mai multe luni, nu ar putea fi opozabile particularilor obligații întemeiate direct pe dreptul comunitar în cele mai multe dintre noile state membre. În măsura în care deciziile și actele mai pot fi atacate în instanță, cei interesați pot invoca aceste circumstanțe. Nu este exclus să fie afectate într-o mai mare măsură datorii vamale, amenzi vamale sau alte obligații.

53 — Hotărârea din 2 februarie 1988, Blaizot (24/86, Rec., p. 379, punctul 27), Hotărârea din 15 decembrie 1995, Bosman (C-415/93, Rec., p. I-4921, punctul 141), Hotărârea din 3 octombrie 2002, Barreira Pérez (C-347/00, Rec., p. I-8191, punctul 44), Hotărârea din 17 februarie 2005, Linneweber și Akritidis (C-453/02 și C-462/02, Rec., p. I-1131, punctul 41), și Hotărârea din 10 ianuarie 2006, Skov și Bilka (C-402/03, Rec., p. I-199, punctul 50).

54 — Hotărârea din 28 septembrie 1994, Vroege (C-57/93, Rec., p. I-4541, punctul 21), Hotărârea din 23 mai 2000, Buchner și alții (C-104/98, Rec., p. I-3625, punctul 39), Hotărârea din 12 octombrie 2000, Cooke (C-372/98, Rec., p. I-8683, punctul 42), Hotărârea Linneweber și Akritidis (citată la nota de subsol 53, punctul 42) și Hotărârea Skov și Bilka (citată la nota de subsol 53, punctul 51).

55 — Hotărârea din 13 februarie 1996, Bautiaa și Société française maritime (C-197/94 și C-252/94, Rec., p. I-505, punctul 48), cu referire la Hotărârea din 16 iulie 1992, Legros și alții (C-163/90, Rec., p. I-4625, punctul 30 și următoarele).

93. Nu este rolul Curții să stabilească în prezenta procedură cine poartă răspunderea pentru aceste consecințe și cine trebuie să le suporte, fie Comunitatea, fie noile state membre. Dacă acest aspect va trebui examinat în viitor, atunci în mod cert va trebui să se țină seama de faptul că – astfel cum susțin mai multe state membre implicate – articolele 2 și 58 din Actul privind condițiile de aderare pun noile state membre într-o situație dificilă. Pentru acestea, acquis-ul comunitar este obligatoriu și trebuie pus în aplicare. Acesta va putea fi însă opozabil cetățenilor lor numai după ce a fost publicat în conformitate cu cerințele legale. Publicarea cade însă în sarcina Comunității. De aici rezultă că, la prima vedere, răspunderea este a Comunității [56].

94. Cu toate acestea, potrivit unei jurisprudențe constante, implicațiile financiare care ar rezulta pentru un stat membru dintr-o hotărâre preliminară nu justifică, prin ele însele, limitarea în timp a efectelor hotărârii [57]. Situația trebuie să fie aceeași în cazul în care consecințele financiare cad în sarcina Comunității.

95. Rămâne, în plus, sub semnul întrebării dacă, în speță, se poate prezuma buna-credință a celor care suportă consecințele, adică a statelor membre și a Comunității. Comisia și statele membre parte la procedură susțin, în temeiul jurisprudenței existente și în mod întemeiat, că obligațiile de drept comunitar care decurg din acquis-ul comunitar sunt opozabile celor interesați din noile state membre numai atunci când respectivele dispoziții au fost publicate în ediția specială a Jurnalului Oficial.

96. Singurele diferențe constau în opinia susținută parțial – în special de către guvernele eston și polonez – potrivit căreia, ca urmare a publicării pe site-ul internet și în împrejurările speței, cetățeanului îi pot fi opozabile totuși anumite obligații. O asemenea aplicare excepțională poate însă cu greu să întemeieze buna-credință în aplicabilitatea obligațiilor înainte de apariția ediției speciale a Jurnalului Oficial.

97. În prezenta procedură nu a fost prezentat niciun element care să permită să se prezume buna-credință cu privire la publicarea la timp a acquis-ului comunitar. Trebuie recunoscut că această publicare a reprezentat o mare provocare, dar ar fi trebuit să se prevadă încă de la început consecințele inevitabile care decurgeau din aceasta. Astfel, s-ar fi putut face eforturi mai mari pentru o publicare la timp sau s-ar fi putut include o reglementare tranzitorie corespunzătoare în Actul privind

56 — A se vedea, în ceea ce privește omisiunea imputabilă unui stat, Hotărârea Stichting ROM-Projekten (citată la nota de subsol 22, punctul 33).

57 — Hotărârea din 20 septembrie 2001, Grzelczyk (C-184/99, Rec., p. I-6193, punctul 52), Hotărârea din 15 martie 2005, Bidar (C-209/03, Rec., p. I-2119, punctul 68), și Hotărârea din 18 ianuarie 2007, Brzeziński (C-313/05, Rep., p. I-513, punctul 58).

condițiile de aderare, de exemplu prin folosirea unei publicări fiabile pe internet.

98. Prin urmare, Curtea nu ar trebui să limiteze efectele hotărârii în speță.

VI — Concluzie

99. Propunem, așadar, Curții să răspundă la cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare după cum urmează:

1) Din articolul 2 a doua teză și din articolul 58 a doua teză din Actul privind condițiile de aderare la Uniunea Europeană a Republicii Cehe, a Republicii Estonia, a Republicii Cipru, a Republicii Letonia, a Republicii Lituania, a Republicii Ungare, a Republicii Malta, a Republicii Polone, a Republicii Slovenia și a Republicii Slovace și adaptările tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană rezultă că articolul 199 alineatul (1) din Regulamentul (CEE) nr. 2454/93 de stabilire a unor dispoziții de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 2913/92 este opozabil cetățenilor acestor noi state membre, în condițiile arătate în cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare, numai după ce a fost publicat în conformitate cu cerințele legale în limba oficială a acestora.

2) Lipsa publicării în conformitate cu cerințele legale a unui regulament în anumite limbi oficiale nu afectează validitatea acestuia. Prin urmare, această lipsă a publicării, prin ea însăși, nu dă naștere unei obligații a instanței în cauză de a formula o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare.